

Jij en Je Gezondheid

Een nieuw instrument voor de jeugdgezondheidszorg (JGZ) binnen het primair onderwijs (PO)

JIJ

EN JE

GEZONDHEID

Bij de inzet van *Jij en Je Gezondheid* (JEJG) vullen ouders voorafgaande aan het contactmoment voor kinderen van 5 en 10 jaar een digitale gezondheidsvragenlijst in bestaande uit valide en betrouwbare screeningslijsten. Na het invullen van de vragenlijst ontvangen zij op basis van hun antwoorden direct de uitslag met tips over de gezondheid en leefsituatie van hun kind en gezin. De uitslag wordt weergegeven met behulp van een stoplichtsysteem (groen-oranje-rood). Het invullen van een vragenlijst met een directe terugkoppeling plaatst de ouder en het kind centraal in de zorg, geeft hen de mogelijkheid om zelf aan de slag te gaan en draagt bij aan partnerschap tussen ouders en jeugdgezondheidszorg (JGZ). De jeugdarts of -verpleegkundige bekijkt eveneens de uitslagen van de vragenlijst en ziet door het stoplichtsysteem in één oogopslag wat de sterke en minder sterke kanten van het kind zijn. JEJG bevat ook de mogelijkheid om digitale instrumenten in te zetten voor nader onderzoek. Dit nader onderzoek kan bestaan uit een extra vragenlijst of (klinisch) interview door de jeugdarts of -verpleegkundige bij leerling, ouder(s) of leerkracht. Naast de individuele profielen, levert JEJG schoolgezondheidsprofielen op basis van geanonimiseerde groepsgegevens. Dit biedt scholen richting bij planmatige gezondheidsbevordering met als doel gezonde leerlingen in een fysiek, sociaal en emotioneel gezond schoolklimaat.

De GGD Amsterdam voert momenteel een project uit betreffende de doorontwikkeling van de digitale innovatie *Jij en Je Gezondheid* (JEJG) voor toepassing binnen het primair onderwijs (PO). Als onderdeel van de pilotimplementatie is door GGD Amsterdam, GGD Drenthe en CJG Rijnmond een pilot uitgevoerd in de periode januari tot en met juli 2018. Deze landelijke pilot volgt op de pre-pilot die in 2017 bij de GGD Amsterdam heeft plaatsgevonden. Een factsheet met de bevindingen van de pre-pilot is te vinden op de website van JEJG (www.jijenjegezondheid.nl/info). De landelijke pilot heeft als doel zowel het proces als het effect van de nieuwe werkwijze te evalueren.

Deze rapportage betreft de bevindingen van de pilot en bijbehorende procesevaluatie, uitgevoerd bij de GGD Amsterdam. Voor de pilot zijn scholen benaderd uit verschillende stadsdelen: Centrum, Oost, Zuidoost, West, Nieuw-West, Zuid, Noord en Amstelland. Over de effectevaluatie wordt apart gerapporteerd.

Deelnemers pilot

Tijdens de pilot is *Jij en Je Gezondheid* (JEJG) ingezet bij het preventief gezondheidsonderzoek voor kinderen van 5 jaar en 10 jaar/groep 7 (PGO 5 en PGO 10). Bij het PGO 5 betrof het 31 scholen, bij het PGO 10 betrof het 26 scholen. Bij het merendeel van de pilotscholen is zowel bij het PGO 5 als het PGO 10 gewerkt met JEJG. Bij de pilot zijn zes Ouder- en Kindteams in Amsterdam en vier JGZ-teams in Amstelland betrokken.

De volgende doelgroepen hebben deelgenomen aan de procesevaluatie:

511 ouders	hebben de 5-jarigen vragenlijst ingevuld.
580 ouders	hebben de 10-jarigen vragenlijst ingevuld.
1.002 ouders	hebben de evaluatievragen in JEJG ingevuld.
37 ouders*	zijn telefonisch gesproken via semi-gestructureerde interviews.
25 JGZ-professionals (jeugdartsen, jeugdverpleegkundigen en doktersassistenten)	zijn gesproken via semi-gestructureerde interviews en een groeps gesprek.
3 Ouder- en Kindteams	hebben tijdens een teamoverleg JEJG besproken. Hierbij waren de Ouder- en Kindadviseurs, teamleider, jeugdpsycholoog, jeugdarts, jeugdverpleegkundige en doktersassistente aanwezig.
12 intern begeleiders van scholen	zijn gesproken.
7 medewerkers planbureau	zijn gesproken.

Tabel 1. Deelnemers procesevaluatie *Jij en Je Gezondheid*.

* Betreft zowel ouders die de vragenlijst hebben ingevuld als ouders die de vragenlijst niet hebben ingevuld.

Wat is het bereik van *Jij en Je Gezondheid*?

Van alle uitgenodigde ouders heeft 58% de *Jij en Je Gezondheid* (JEJG) vragenlijst ingevuld. Het verschilt sterk per school hoeveel vragenlijsten door ouders zijn ingevuld, dit varieert van geen enkele ouder (één school) tot 89% van de ouders.

GAAT GOED!

- School stuurt ouders op verzoek van JGZ een herinneringsmail over het invullen van de JEJG vragenlijst.
- School plaatst een motiverende tekst over de JEJG vragenlijst in de nieuwsbrief van school.
- School benoemt het belang van de JEJG vragenlijst richting ouders.

KAN BETER!

- De uitnodigingsbrief komt niet altijd aan bij ouders.
- Ouders zien de link naar de digitale JEJG vragenlijst niet staan.

Hoeveel kinderen worden gesignaleerd met *Jij en Je Gezondheid*?

PGO 5

Bij het PGO 5 wordt gewerkt met triage, dat houdt in dat alle ouders een vragenlijst krijgen aangeboden en bij alle kinderen lengte en gewicht wordt gemeten en een gehoor- en visustest wordt uitgevoerd. Op basis van deze uitkomsten en eventuele zorgen vanuit school of naar aanleiding van het JGZ dossier wordt een deel van de kinderen en ouders uitgenodigd voor een consult. Dit kan zowel een face-to-face consult zijn als een telefonisch consult. In de procesevaluatie hebben we ons gericht op de JEJG vragenlijst en de consulten.

De *Jij en Je Gezondheid* (JEJG) vragenlijst gaf bij 256 ouders van 5-jarigen (50%) aanleiding tot een gesprek.

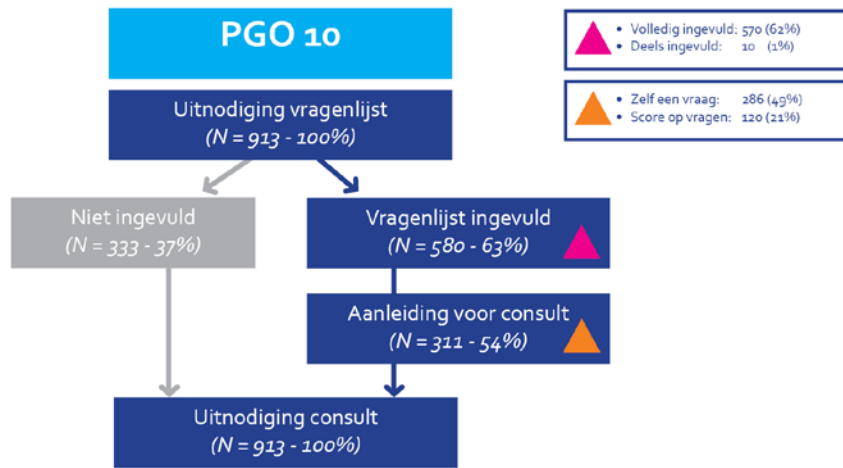

Figuur 1. Bereik en signalering PGO 5

Bij 34% van de kinderen gaf het meten van lengte, gewicht, audio of visus aanleiding tot een consult. Bij 13% van de kinderen gaf het JGZ dossier aanleiding tot een consult. In totaal is voor 51% van de 5-jarige kinderen een consult ingepland. Vaak wordt een kind dus uitgenodigd voor een consult op basis van meerdere uitkomsten.

PGO 10

Bij het PGO 10 wordt niet gewerkt met triage. Alle ouders krijgen een vragenlijst aangeboden en alle kinderen en ouders worden uitgenodigd voor een face-to-face consult. Wanneer ouders niet bij het consult aanwezig zijn, wordt alleen lengte en gewicht gemeten bij het kind.

Figuur 2. Bereik en signalering PGO 10

Wat vinden ouders van *Jij en Je Gezondheid*?

De meeste ouders waren tevreden over de digitale *Jij en Je Gezondheid* (JEJG) vragenlijst. Het gros van de ouders (83%) gaf aan voorkeur te hebben voor een digitale vragenlijst, 21 ouders (2%) voor een papieren vragenlijst en 147 ouders (15%) hadden geen specifieke voorkeur. Het merendeel van de ouders (73%) vond de lengte van de vragenlijst goed, 27% van de ouders vond de vragenlijst te lang en 2 ouders vonden de vragenlijst te kort. Meer dan de helft van de ouders vond de vragen nuttig (60%), er waren ook ouders die de vragen niet nuttig vonden (6%) of hier geen duidelijke mening over hadden (35%). De meeste ouders vonden de vragen goed te begrijpen (83%), sommigen hadden geen duidelijke mening (13%) en een klein deel vond de vragen niet begrijpelijk (5%).

Uitnodigingsbrief en informatiefolder zijn helder

Over het algemeen vonden ouders de uitnodigingsbrief en informatiefolder helder. Voor de meeste ouders was duidelijk dat zij een vragenlijst moesten invullen en hoe in te loggen. Sommige ouders gaven aan dat het uitdelen van de uitnodigingsbrief via

school een knelpunt kan zijn. De uitnodigingsbrief kan verzeild raken tussen andere spullen, zoals broodtrommels en tekeningen. Een enkeling vond het lastig om naar aanleiding van een papieren uitnodigingsbrief de stap te maken naar digitaal invullen. Een uitnodiging per mail met een directe link naar de vragenlijst zou eenvoudiger zijn.

Ouders hebben nauwelijks zorgen rondom veiligheid en privacy

Het merendeel van de ouders had geen zorgen rondom de privacy waarborging of de veiligheid van het digitale systeem. Enkele ouders hadden de informatiefolder niet goed gelezen en hadden daardoor vragen wat betreft inzage in de ingevulde vragenlijsten en het gebruik van de ingevulde vragenlijsten voor wetenschappelijk onderzoek.

Ouders zijn positief over digitalisering

Ouders vonden het digitaal invullen van de vragenlijst een prettige werkwijze en passend bij de huidige tijd. De vragenlijst is volgens ouders gebruiksvriendelijk en mooi vormgegeven. Ouders hebben geen praktische moeilijkheden ondervonden tijdens het inloggen of tijdens het invullen van de vragenlijst. Over het algemeen hadden ouders gemakkelijk toegang tot het internet, één ouder gaf aan dat de internetverbinding slecht was en het invullen daardoor veel tijd heeft gekost.

Invullen JEJG vragenlijst is informatief voor ouders

Ouders waren positief over het invullen van de vragenlijst over de gezondheid en ontwikkeling van hun kind. Het invullen van de vragenlijst was voor veel ouders een moment van reflectie en/of bewustwording, met name wat betreft de sociaal-emotionele ontwikkeling. Voor sommige ouders hielp de vragenlijst inzicht te krijgen hoe het met hun kind gaat. Bij andere ouders heeft de vragenlijst daar geen bijdrage aan geleverd. De laatste groep betrof vooral ouders die zelf geen zorgen of problemen ervaren. Bijna alle ouders vonden de vragenlijst een goede voorbereiding op een (eventueel) gesprek met de jeugdarts of -verpleegkundige. De vragenlijst gaf inzicht in wat goed gaat en wat beter kan. Ook gaf de vragenlijst een beeld met welke vragen/zorgen ouders bij de JGZ terecht kunnen. Over het algemeen vonden ouders de inhoud van de vragenlijst begrijpelijk en relevant. Ouders hebben geen onderwerpen genoemd

die ze misten of overbodig vonden. Wel zijn enkele knelpunten genoemd wat betreft de inhoud van de vragenlijst. (1) Dubbele ontkenningen in de vraagstelling zijn lastig. (2) Sommige antwoorden zijn erg afhankelijk van de context of situatie. Soms mist er ruimte voor toelichting. (3) Sommige vragen zijn erg specifiek, bijvoorbeeld de vraag over slaapaanvallen. (4) Ouders die de Nederlandse taal niet (voldoende) machtig zijn, kunnen de vragenlijst niet (goed) invullen.

Ouders zijn enthousiast over uitslag en tips

Over het algemeen waren ouders enthousiast over de uitslag en tips direct na het invullen van de vragenlijst. Ze vonden het stoplichtsysteem prettig werken, waren positief over de tips en hebben de terugkoppeling niet als belerend ervaren. De meeste ouders hebben de uitslag en tips gelezen en/of doorgeklikt naar genoemde websites. Enkele ouders vonden de tips te algemeen en daardoor minder nuttig. Er zijn drie verbeterpunten genoemd. (1) Het toevoegen van tips en informatie rondom algemene opvoedzaken zoals gametijd, bedtijd en zakgeld. (2) Zorgen dat het onderwerp bewegen minder snel rood verkleurt. (3) Beweeggedrag en beeldschermgebruik uitsplitsen.

Bijdrage JEJG aan eigen kracht ouders is wisselend

Ouders vonden het lastig te zeggen of JEJG kan bijdragen aan hun eigen kracht. Wat betreft zelfredzaamheid leek een deel van de ouders de term niet te kennen of niet te linken aan het vermogen om als gezin te participeren in de maatschappij met zo min mogelijk professionele ondersteuning. Het invullen van de vragenlijst heeft ertoe geleid dat ouders weten met welke vragen, zorgen en problemen ze terecht kunnen bij de JGZ. Bovendien gaf de vragenlijst goed weer wat de aandachtspunten waren en konden ouders zelf uit de voeten met de tips en verdere informatie. Een deel van de ouders gaf aan dat het gewoonweg al goed gaat met hun kind en dat zij, indien nodig, de weg naar hulp zelf weten te vinden. Ook zonder de inzet van JEJG.

Wat betreft gelijkwaardig partnerschap tussen ouders en JGZ-professionals heerste eveneens verdeeldheid. Sommige ouders gaven aan dat zij de jeugdverpleegkundige of arts zien als de professional met specialistische kennis op wie ouders een beroep

kunnen doen. Andere ouders waren zich meer bewust van hun eigen behoeften, wensen en mogelijkheden.

Ouders ervaren consulten als prettig

Ouders vonden het consult met de jeugdarts of -verpleegkundige prettig. Bij de 10-jarigen vonden ze het fijn dat de jeugdarts of -verpleegkundige voornamelijk de kinderen aan het woord laat.

Ouders geven JEJG bijna een 8

Ouders gaven JEJG gemiddeld een 7,8. Slechts één ouder gaf JEJG een onvoldoende (cijfer 5). Deze ouder was ontevreden over de vraagstelling, zowel qua inhoud als qua formulering.

Wat vinden JGZ-professionals van *Jij en Je Gezondheid*?

GAAT GOED!

- Een duidelijke informatiefolder.
- Een digitale werkwijze met een gebruiksvriendelijke vragenlijst.
- Een vragenlijst die ouders inzicht geeft in de gezondheid en ontwikkeling van hun kind.
- Direct na invullen een uitslag met passende tips.

KAN BETER!

- Een digitale vragenlijst met een papieren uitnodigingsbrief.
- Dubbele ontkenningen in de JEJG vragenlijst.
- Ouders die de Nederlandse taal niet (voldoende) machtig zijn kunnen de vragenlijst niet invullen.

JGZ-professionals positief over digitale werkwijze

De meeste JGZ-professionals waren positief over de digitale werkwijze met de *Jij en Je Gezondheid* (JEJG) vragenlijst. Ze hebben veel winst ervaren in het logistieke proces rondom dataverzameling en het waarborgen van de privacy. Enkeligen gaven aan dat de nieuwe werkwijze even wennen was. Nadeel van de digitale werkwijze is dat niet alle ouders gewend zijn aan digitale communicatie. Bij enkele scholen was het daardoor niet mogelijk een herinneringsmail te sturen. Dit kwam de respons niet ten goede.

Applicatie biedt veel inzicht

De JGZ-professionals waren tevreden over de applicatie van JEJG. De applicatie biedt veel overzicht en werkte daardoor prettig. De icoontjes en verkleuringen geven direct veel informatie. Het groepsoverzicht geeft een indruk hoe het op groepsniveau gaat. Op de kindpagina is in één oogopslag zichtbaar hoe het met een kind gaat en wat opvalt. Er zijn verschillende verbeterpunten genoemd om de gebruiksvriendelijkheid te vergroten, die zullen in de nabije toekomst worden doorgevoerd.

Vragenlijst levert veel relevante informatie op

Gemiddeld gaven de JGZ-professionals de JEJG vragenlijst een 7,5. Het cijfer varieert van een 6,5 tot een 8,5. Er komen veel relevante onderwerpen aan bod die samen een goed beeld geven hoe het met een kind gaat. Het viel op dat ouders regelmatig vragen of zorgen hebben aangegeven en deze soms uitgebreid hebben toegelicht. Enkele professionals prezen de diepgang van de vragenlijst en vinden dat ze door het screeningsinstrument JEJG echt een betere kijk hebben op het kind en de opgroeiomgeving. Eén professional gaf aan de vragenlijst zo uitgebreid te vinden dat het consult een beetje voorgeprogrammeerd wordt en vraagt zich af wat de meerwaarde dan nog is van het consult. Er zijn verschillende concrete aandachtspunten genoemd wat betreft de inhoud. Deze aandachtspunten zijn gedurende de pilot nader onderzocht (op basis van verzamelde JEJG data, vergelijking met JGZ-richtlijnen en/of gesprekken met deskundigen) en waar nodig aangepast.

Vragenlijst waardevol bij consulten

De JEJG vragenlijst was voor de JGZ-professionals waardevol bij zowel de voorbereiding als de uitvoering van de consulten. Op voorhand was duidelijk welke vragen of zorgen ouders hadden en welke andere onderwerpen (extra) aandacht verdienden. Dit maakte dat JGZ-professionals wisten wat ze van het gesprek konden verwachten, zich goed konden voorbereiden en gericht het gesprek konden in gaan. De meeste JGZ-professionals hebben veel voordeel van JEJG ervaren.

Volgens de meeste JGZ-professionals waren de consulten qua inhoud niet anders dan wanneer geen JEJG vragenlijst was ingevuld. Alle onderwerpen die in de vragenlijst aan bod komen, kwamen volgens hen tijdens de consulten altijd al aan bod. Bijvoorbeeld opvoedbelasting werd in de papieren vragenlijst minder expliciet uitgevraagd, maar kwam zeker aan bod tijdens het consult. Door enkele andere JGZ-professionals is opgemerkt dat er juist meer aan bod komt tijdens de consulten door de onderwerpen in de vragenlijst. De insteek van het consult is volgens de JGZ-professionals wel veranderd. Door de informatie uit de JEJG vragenlijst hoefde de JGZ-professional minder zelf uit te vragen. Veel ouders hadden door het invullen van de JEJG vragenlijst en de uitslag en tips nagedacht over hoe het met hun kind gaat en welke vragen of zorgen ze zelf hadden. Hierdoor kwam het gesprek snel to-the-point en konden ouders gericht worden geholpen. Dat leverde in veel gevallen tijdswinst op.

Het merendeel van de JGZ-professionals voelde zich deskundig genoeg om alle onderwerpen uit de JEJG vragenlijst bespreekbaar te maken. Door de vragenlijst wisten ouders welke onderwerpen besproken konden worden in het gesprek, dat maakte het eenvoudiger bespreekbaar. Bij de werkwijze met triage (PGO 5) was het soms even zoeken hoe het gesprek te starten wanneer ouders zelf geen vragen of zorgen hadden maar op basis van andere antwoorden toch in aanmerking kwamen voor een consult. Een enkeling vond het lastig om het onderwerp opvoedbelasting bespreekbaar te maken, zeker wanneer het kind erbij aanwezig was. Enkele JGZ-professionals hebben een wens voor inhoudelijke scholing aangegeven op het gebied van slapen en beeldschermgebruik.

JEJG ondersteunt bij signaleren van risico- of probleemkinderen

Wanneer de JEJG vragenlijst was ingevuld (58%), ondersteunde deze de JGZ-professionals bij het signaleren van kinderen met problemen of risico's. In enkele specifieke gevallen kwam er niets opvallends uit de vragenlijst maar bleek tijdens het gesprek dat er toch wel dingen speelden. In die gevallen was de vragenlijst dus niet indicatief. Bij de inzet van een vragenlijst blijft het altijd de vraag in hoeverre ouders de vragen goed begrijpen. Vooral bij laag opgeleide ouders en ouders die de Nederlandse taal niet machtig zijn. Twee JGZ-professionals hebben ervaren dat juist voor de hoog risicokinderen de vragenlijst niet werd ingevuld.

JEJG bruikbaar als startpunt voor toeleiding naar passende zorg

De JEJG vragenlijst was zeer bruikbaar als startpunt. De vragenlijst gaf in veel gevallen een goede indicatie of er iets met een kind aan de hand was en gaf relevante informatie om tot een goed vervolg te komen. Daarnaast zorgde de vragenlijst soms voor een stukje bewustwording bij ouders. Het gesprek dat volgt (naar aanleiding van de vragenlijst) is uiteindelijk allesbepalend. De ouder kijkt samen met de JGZ-professional of het nodig is een traject in te gaan of dat er misschien al iets in gang is gezet waardoor er geen verdere ondersteuning nodig is.

JEJG kan bijdragen aan eigen kracht van ouders

De JEJG vragenlijst heeft volgens de JGZ-professionals in sommige gevallen bijgedragen aan de zelfredzaamheid van ouders. Bij het PGO 5 (triage) zijn enkele ouders naar aanleiding van de uitslag opgebeld. Zij gaven aan geen behoefte te hebben aan een gesprek omdat ze al handvatten hadden gekregen via de tips en links. Bij het PGO 10 (alle kinderen zien) gaven sommige ouders tijdens het consult aan dat ze zelf al actie hadden ondernomen naar aanleiding van de tips. Afhankelijk van de behoefte van ouders kon de jgz-professional verdere ondersteuning aanbieden. Andere ouders wachtten juist het consult af om samen met de jgz-professional te kijken wat handig is en wat de mogelijkheden zijn binnen het eigen vermogen.

De ervaringen van de JGZ-professionals wat betreft de rol van JEJG met betrekking tot gelijkwaardig partnerschap waren niet eenduidig. Los van de JEJG vragenlijst gaven JGZ-professionals aan ouders te zien als experts van hun kind en de consulten zo in te steken dat ze samen met ouders op zoek gaan naar oplossingen. Een deel van de JGZ-professionals heeft opgemerkt dat ouders vaak beter voorbereid naar het consult kwamen. Door het invullen van de vragenlijst wisten ouders beter wat ze allemaal konden bespreken, hadden ze vaak even stil gestaan bij de ontwikkeling en het gedrag van hun kind en hadden ze vaker gericht nagedacht over eventuele vragen en/of zorgen. Dit maakte dat ouders meer regie kregen over het consult.

Met meer afstemming kan JEJG beter worden benut

Er zijn twee punten benoemd die ervoor kunnen zorgen dat JEJG (nog) beter wordt benut. (1) Een werkwijze waarbij (meer) op maat wordt gewerkt. Zodat er meer tijd vrijkomt voor kinderen en ouders die zelf problemen ervaren. Nu komt het nog voor dat kinderen en ouders die geen behoefte hebben aan zorg worden uitgenodigd voor een gesprek. Deze groep verschijnt regelmatig niet bij een consult. (2) Een werkwijze waarbij wordt afgestemd met het leerlingvolgsysteem van de school voor sociaal-emotionele gezondheid (Hart & Ziel; www.hartenzielmonitor.nl). De uitslagen van de instrumenten naast elkaar leggen kan een completer beeld geven van het kind.

Praktische knelpunten vormen belemmering voor goede uitvoering JEJG

Er zijn op allerlei vlakken verbeterpunten genoemd. Deze worden zo veel mogelijk verwerkt. Twee praktische zaken kwamen vaak terug. (1) De manier van uitnodigen: de uitnodigingsbrief kan beknopter en de link naar de vragenlijst kan opvallender. Idealiter wordt de uitnodiging digitaal verstuurd zodat ouders direct op de link kunnen klikken. (2) De tijd tussen het invullen van de vragenlijst en een eventueel consult is vaak (te) lang (PGO 5). Hierdoor worden ouders met vragen of zorgen niet tijdig ondersteund. Daarnaast herkennen ouders hun antwoorden uit de vragenlijst minder goed naarmate er meer tijd zit tussen het invullen van de vragenlijst en het consult.

GAAT GOED!

- Het proces rondom vragenlijsten binnen krijgen verloopt efficiënter.
- De privacy van ouders en kinderen is beter gewaarborgd.
- De JEJG applicatie biedt veel overzicht.
- De JEJG vragenlijst geeft een goed beeld hoe het met een kind gaat.
- De JEJG vragenlijst ondersteunt in het signaleren van kinderen met risico's of problemen.
- Consulten worden meer vraaggericht ingestoken.
- Ouders verschijnen vaak beter voorbereid bij het consult.

KAN BETER!

- Niet alle ouders zijn gewend aan digitale communicatie.
- Vraagstellingen met dubbele ontkenningen worden vaak niet goed begrepen.
- Te lange tijd tussen het invullen van de vragenlijst en een eventueel gesprek.

Welke plek heeft Jij en Je Gezondheid binnen de Ouder- en Kindteams in Amsterdam?

In mei 2018 is in 3 Ouder- en Kindteams tijdens het multidisciplinaire teamoverleg de werkwijze met JEJG besproken.

OKT's nog niet volledig bekend met JEJG

Over het algemeen waren de OKA's en de jeugdpsychologen (nog) niet goed bekend met de inhoud en/of werkwijze van JEJG. Enkele OKA's waren wel op de hoogte omdat zij betrokken waren bij de startgesprekken op scholen. De jeugdpsychologen kenden JEJG voornamelijk van naam of wisten dat JEJG door de JGZ-professionals gebruikt wordt tijdens de preventieve gezondheidsonderzoeken. De OKA's, jeugdpsychologen en OKT-teamleiders gaven aan dat het hen prettig lijkt om beter op de hoogte te zijn van de werkwijze en de inhoud van JEJG om zo de samenwerking te verbeteren.

OKT's zijn positief over inhoud en werkwijze

De OKA's, jeugdpsychologen en OKT-teamleiders waren na een presentatie positief over de inhoud en werkwijze van JEJG en zagen aangrijpingspunten voor nadere samenwerking. Zij konden zich voorstellen dat de digitale werkwijze ook voor ouders prettiger werkt. Er werden enkele aandachtspunten genoemd wat betreft de inhoud. Ook zijn enkele suggesties gegeven rondom de werkwijze. (1) Voor 10-jarigen ook kinderen zelf een vragenlijst laten invullen. (2) JEJG geschikt maken voor gebruik op speciaal onderwijs. (3) JEJG ook inzetten bij 0-4 jarigen zodat er vanuit één lijn wordt gewerkt en het voor ouders al vroeg duidelijk is wat er van hen verwacht wordt. (4) De rol van de OKA benoemen, bijvoorbeeld bij de tips die ouders ontvangen na invullen van de vragenlijst.

JEJG biedt opties voor meer samenwerking

De samenwerking tussen de JGZ-professionals en de collega's van het OKT is over het algemeen goed verlopen. JGZ-professionals hebben een aantal keer naar aanleiding van het PGO 5 en PGO 10 de OKA of de jeugdpsycholoog ingezet. Andersom zijn de OKA en de jeugdpsycholoog vooral bekend met ondersteuning van de JGZ-professionals op het gebied van zindelijkheid en gezond gewicht. Het feit dat ouders toestemming moeten geven voor het delen van informatie werkt belemmerend. Er zijn verschillende punten genoemd die de samenwerking kunnen verbeteren. (1) OKA's kunnen ouders, die de Nederlandse taal niet voldoende beheersen, ondersteunen bij het invullen van de JEJG vragenlijst. (2) In het startgesprek, dat op elke school aan het begin van het schooljaar plaats vindt, bespreken of er iets extra's nodig is om ouders te motiveren mee te doen aan het PGO en het invullen van de vragenlijst. (3) Afstemming over de inhoud van de vragenlijst en het trainingsaanbod van de OKA's en jeugdpsychologen. (4) Meer bekendheid bij OKA's en jeugdpsychologen over wanneer ze advies kunnen vragen aan de JGZ-professionals.

JGZ-professionals zijn niet altijd op de hoogte van het (preventieve) zorgaanbod in de wijk

De OKA's gaven aan dat er een zeer divers (preventief) zorgaanbod beschikbaar is in de regio Amsterdam/Amstelland. De JGZ-professionals bleken niet altijd op de hoogte van de (preventie)programma's in de wijk en/of het zorgaanbod in andere stadsdelen en hebben dit als belemmerend ervaren. Het zou prettiger werken om (op voorhand al) kennis van het zorgaanbod te hebben zodat de mogelijkheden tijdens het consult met ouders besproken kunnen worden. JEJG biedt wellicht kansen bij het wijkgericht werken en op het gebied van inkoop van (preventie) programma's.

GAAT GOED!

- JEJG biedt aangrijpingspunten voor nadere samenwerking binnen het OKT.
- JGZ-professionals weten OKA's te vinden rondom PGO 5 en PGO 10.

KAN BETER!

- Nog weinig bekendheid met JEJG binnen OKT's (mei 2018).
- OKA en jeugdpsycholoog weten niet wanneer ze de JGZ-professionals kunnen inschakelen.
- JGZ-professionals zijn niet altijd op de hoogte van het preventie- of zorgaanbod in de wijk en/of andere stadsdelen.

Wat vinden scholen van *Jij en Je Gezondheid*?

Het merendeel van de intern begeleiders (IB-ers) was positief over de inzet van de digitale vragenlijst *Jij en Je Gezondheid* (JEJG).

Rol school is duidelijk voor IB-ers

Voor alle IB-ers was duidelijk wat van hen verwacht werd rondom de uitvoering, ze gaven aan dat er weinig is veranderd ten opzichte van voorgaande jaren. Nieuw was dat de scholen is gevraagd om ouders een herinneringsmail te sturen rondom het invullen

van de digitale vragenlijst. Daartegenover hoefden scholen geen papieren vragenlijsten meer in te nemen. De herinneringsmail naar ouders werd door de IB-er zelf, een leerkracht of de administratie verstuurd. In alle gevallen was de belasting minimaal doordat de herinneringsmail werd aangeleverd en scholen een standaard mailinglist hebben. Voor de scholen was het fijn dat ze geen papieren vragenlijsten meer hoefden in te nemen. Nadeel hiervan is dat scholen zo geen zicht meer hadden op welke ouders de vragenlijst nog niet hadden ingevuld. Dit maakte het voor de school onmogelijk om ouders of kinderen nog eens extra aan te spreken. Drie IB-ers gaven aan dat niet alle ouders van desbetreffende school de beschikking hadden over een computer of laptop. Voor deze groep ouders kan het lastig zijn de vragenlijst in te vullen.

IB-ers zijn positief over samenwerking met JGZ

Over het algemeen waren de IB-ers positief over de samenwerking met JGZ. Velen gaven aan dat het contact met de jeugdarts of -verpleegkundige goed verloopt en dat ze elkaar goed weten te vinden. Eventuele vragen kunnen eenvoudig aan de JGZ-professional worden gesteld en ook op kindniveau (indien nodig en ouders daarvoor toestemming hebben geven) kan snel worden geschakeld. Bij één school was het een uitdaging een geschikte ruimte te vinden voor de consulten, zeker op drukke dagen wanneer er meer ambulante medewerkers op school aanwezig zijn. Eén IB-er zou het fijn vinden als er een extra moment van nabespreking bijkomt. Bij de nabespreking komen soms punten aan bod waar acties uit voortkomen. De terugkoppeling over deze acties gebeurt nu vaak willekeurig. Er zijn verschillende algemene punten genoemd die de samenwerking tussen school en JGZ bevorderen. (1) Tijdens het startgesprek kennis maken, gezamenlijk een jaarplanning opstellen en de gang van zaken bespreken. Zo weet iedereen tijdig wat er wanneer gaat gebeuren. (2) De gezondheidsonderzoeken gunstig plannen, bijvoorbeeld niet in de periode van een Cito-toets. Dat kan leiden tot onrust, zowel bij kinderen zelf als bij ouders. (3) Een vast contactpersoon vanuit JGZ, zodat IB-er en ook leerkrachten weten bij wie ze terecht kunnen. (4) Tijdig inplannen van de nabespreking, zeker bij scholen die aan het eind van het schooljaar gepland staan.

GAAT GOED!

- Scholen hoeven geen papieren vragenlijsten meer in te nemen.
- De herinneringsmail die scholen versturen wordt door JGZ aangeleverd.
- De samenwerking met JGZ.

KAN BETER!

- Geen ruimte voor nabespreking van de contactmomenten.

Hoe verloopt het werkproces rondom *Jij en Je Gezondheid*?

Planproces kent weinig verschil met reguliere werkwijze

Afgezien van enkele missers doordat tijdens de pilot twee planprocessen naast elkaar liepen (reguliere werkwijze en pilot), is het planproces rondom *Jij en Je Gezondheid* (JEJG) goed verlopen. Planners en medewerkers planbureau hebben geen verschil ervaren met de reguliere werkwijze. De koppeling tussen het digitaal kinddossier (Kidos) en JEJG werkte goed.

Herinnerings-sms werkt goed

De sms die als herinnering voor het consult aan ouders werd verstuurd werkte goed. Bij één school viel de opkomst van ouders bij het consult tegen, daar bleek de herinnerings-sms niet aan te staan.

Instructie en FAQ's zijn toereikend

De combinatie van werkinstructies, scholing, een instructiefilmpje en FAQ's voor betrokkenen was toereikend voor een goede uitvoering.

Belasting varieert

De belasting voor planners en medewerkers planbureau bleek niet veranderd, de ervaringen van de JGZ-professionals waren verschillend. Er zijn verschillende aspecten genoemd door de JGZ-professionals waar tijds winst wordt geboekt. (1) JGZ-professi-

onals hoeven geen ingevulde vragenlijsten meer op te halen op school. (2) Ingevulde vragenlijsten hoeven niet te worden 'meegesleept', de informatie is altijd en overal in te zien. (3) Scores hoeven niet meer handmatig te worden berekend. (4) Ouders nemen geen vragenlijsten meer mee naar het consult, dus het komt niet meer voor dat JGZ-professionals deze tijdens het consult zelf moeten doornemen en beoordelen. (5) Efficiëntere consultvoorbereiding en -uitvoering.

Ook zijn verschillende aspecten genoemd die juist meer tijd hebben gekost. (1) Inloggen in een nieuw systeem, dat is even wennen. (2) Op meerdere momenten kijken of er (nieuwe) vragenlijsten zijn ingevuld. Wanneer consulten op maandagochtend staan gepland voelen professionals zich verplicht in het weekend nog te kijken of er nieuwe vragenlijsten waren ingevuld. (3) Bij de werkwijze met triage (PGO 5) was de nabespreking en risicotaxatie uitgebreider doordat in JEJG meer onderwerpen worden uitgevraagd.

GAAT GOED!

- De koppeling tussen het digitaal kinddossier (Kidos) en JEJG.
- Planproces uitvoering contactmomenten kost niet meer tijd.

KAN BETER!

- Fouten in planproces doordat tijdens de pilot twee verschillende werkwijzen naast elkaar liepen.

Colofon

Uitgave:	April 2019
Auteurs:	Anouk Wisse Eva Verlinden
Contact:	info@jijenjegezondheid.nl